

Børsudvalgets Betænkning.

Ved **Aleksis Petersen.**

Den 23. Juni f. A. afholdtes paa Kjøbenhavns Børs, efter Indbydelse af Viceformand for Grosserersocietetets Komité, Grosserer le Maire, Etatsraad, Nationalbankdirektør Levy og Etatsraad, Bankdirektør Tietgen, et Møde for at tage under Overvejelse, hvad der kunde gjøres for at fremme Landets økonomiske Interesser. Paa dette Møde besluttede Forsamlingen: Nedsættelsen af et Udvalg — med Ret til at supplere sig med andre Medlemmer — til at afgive Betænkning over de Spørgsmaal, der kunne føre til en Udvikling af Handel, Industri og Skibsfart, samt til at gjøre Udkast til derhen sigtende Adresser til Regering og Rigsdag. Dette Udvalg, der konstituerede sig den 2. Juli, og som kom til at bestaa af 18 Medlemmer *) med

*) Til Medlemmer af dette Udvalg valgtes d'Hrr.:

Bankdirektør L. Bierfreund,
 Grosserer Hans Broge,
 Professor V. Falbe Hansen,
 Grosserer Sigfred Goldschmidt,
 Grosserer L. J. Grøn,
 Grosserer, Landsthingsmand Harald Hansen,
 Grosserer, Generalkonsul Johan Hansen,
 Grosserer A. E. Hiort,
 Grosserer Wm. Th. Malling,
 Grosserer J. H. Mannheimer,

Børsudvalgets Betænkning.

Ved **Aleksis Petersen.**

Den 23. Juni f. A. afholdtes paa Københavns Børs, efter Indbydelse af Viceformand for Grosserersocietetets Komité, Grosserer le Maire, Etatsraad, Nationalbankdirektør Levy og Etatsraad, Bankdirektør Tietgen, et Møde for at tage under Overvejelse, hvad der kunde gjøres for at fremme Landets økonomiske Interesser. Paa dette Møde besluttede Forsamlingen: Nedsættelsen af et Udvalg — med Ret til at supplere sig med andre Medlemmer — til at afgive Betænkning over de Spørgsmaal, der kunne føre til en Udvikling af Handel, Industri og Skibsfart, samt til at gjøre Udkast til derhen sigtende Adresser til Regering og Rigsdag. Dette Udvalg, der konstituerede sig den 2. Juli, og som kom til at bestaa af 18 Medlemmer *) med

*) Til Medlemmer af dette Udvalg valgtes d'Hrr.:

Bankdirektør L. Bierfreund,
 Grosserer Hans Broge,
 Professor V. Falbe Hansen,
 Grosserer Sigfred Goldschmidt,
 Grosserer L. J. Grøn,
 Grosserer, Landsthingsmand Harald Hansen,
 Grosserer, Generalkonsul Johan Hansen,
 Grosserer A. E. Hiort,
 Grosserer Wm. Th. Malling,
 Grosserer J. H. Mannheimer,

Etatsraad, Nationalbankdirektør Levy til Formand, har nys offentliggjort sin (43 S. store) Betænkning (udkommet hos C. A. Reitzel). Det fremgaar heraf, at Udvalget til Behandling af de forskjellige Spørgsmaal har delt sig i tre Sektioner, og hver Sektion har da forelagt Resultatet af sine Arbejder for det samlede Udvalg til Behandling i Plenarmøder. Betænkningen kan vel i det store og hele betragtes som et Udtryk for, hvad samtlige Udvalgets Medlemmer have ment at kunne slutte sig om; men det har paa den anden Side selvfølgelig ikke kunnet undgaas, at der findes Punkter, om hvilke forskjellige af Udvalgets Medlemmer kunne have haft dissentierende Anskuelser, uden at disse Punkter dog have været af en saa afgjørende Betydning for den hele Betænkning, at man har ønsket eller anset det for nødvendigt at afgive Mindretalsvota.

Betænkningen behandler følgende Punkter: Skibsafgiften, Konsulatsafgifterne, Skibsmaalingen, Tolden paa Skibe, Industriens Stilling, Tolden paa Raa- og Hjælpesoffer, Produktionsskatter, Jernbanetaxter, Frilagersystemet, Handelstraktaterne, Tolden paa Manufakturvarer, nye Statsindtægter, Skat paa bayersk Øl, Brændevinsafgiften, Forhøjelse af Told paa Luxusgjenstande, samt Handelskamre.

Med Hensyn til det sidste Punkt accentuerer Udvalget Nødvendigheden af en hensigtsmæssigere Ordning

Grosserer O. B. Muus,
Grosserer Rud. Puggaard,
Professor, Dr. Wm. Scharling,
Grosserer, Direktør Schmith,
Direktør Philip Schou,

samt Indbyderne:

Grosserer le Maire,
Etatsraad, Nationalbankdirektør Levy,
Etatsraad, Bankdirektør Tietgen.

Som Udvalgets Sekretær fungerede cand. polit. Rubin.

af vor Handelsstands Repræsentation. Udvalget bemærker herom følgende:

En Omordning af vor Handelsstands Repræsentation bør formentlig have følgende tre Opgaver for Øje:

- at udvide Handelsstandens Repræsentation til at blive en Repræsentation ikke blot for de egentlige saakaldte Grosserere men for den hele større Handel og Industri,
- at gøre Repræsentationen fyldigere ved at tilføre den et forøget Medlemsantal og ved at give den videre Opgaver, og
- at styrke dens Indflydelse derved, at det bliver obligatorisk for Regeringen at indhente Repræsentationens Betænkning i alle Sager som vedrøre Handel, Industri og Skibsfart.

Med disse Formaal for Øje, har Udvalget tænkt sig den fremtidige Form for Handelsstandens Repræsentation dannet omtrent paa følgende Grundlag.

- 1) Det nuværende Grosserersocietet foreslaas forandret til en Børsforening med lignende Rettigheder og Forpligtelser som Grosserersocietetet. Grosserer-Borgerskabet foreslaas forandret til et Kjøbmands-Borgerskab.
- 2) Børsforeningen skulde da omfatte de nuværende Medlemmer af Grosserersocietetet samt Enhver, der fremtidig erhverver Kjøbmands-Borgerskab, og desuden skulde deri kunne optages som ordinært Medlem enhver Kjøbmand eller Industridrivende (ogsaa udenbysboende), som har andet Borgerskab end det, der forpligter til at være Medlem af Foreningen, eller som staar i Spidsen for større Pengeinstituter eller industrielle Foretagender, saaledes at Foreningen vilde komme til at omfatte Repræsentanter for den større Handel og Industri.
- 3) Børsforeningen skulde endvidere repræsenteres af et Handelskammer, hvis Grundlag skulde være den nuværende Grosserersocietets-Komité med et udvidet Medlemsantal (f. Ex. indtil 21) og udvidede Rettigheder og Forpligtelser, og hvis Medlemmer skulde vælges paa Børsforeningens Generalforsamling.
- 4) Handelskammerets Virksomhed skulde omfatte:
 - a. Handelstandens Repræsentation i alle forekommende Tilfælde samt Alt, hvad der paahviler den nuværende Grosserersocietets-Komité.

- b. Undersøgelsen af kommercielle Forhold, Udgivelsen af statistiske Beretninger disse vedkommende, Fremdragningen af saadanne Spørgsmaal, der berøre den større Handels og Industris Interesser, samt Henvendelse til Regeringen i de Tilfælde, hvor der maatte være Anledning til at paapege Mangler i den bestaaende Lovgivning og Administration paa disse Interessers Omraade.
- c. Henvendelse til andre her i Landet bestaaende Handels- og Industriforeninger i Spørgsmaal, som særligt berøre disses Interesser, samt Drøftelsen og Besvarelsen af de Udtalelser, Spørgsmaal og Forslag, som maatte fremkomme fra saadanne Foreninger.

Til Varetagelse af disse Opgaver er det selvfølgelig nødvendigt, at der til Handelskammeret knyttes et Bureau, der vil være i Stand til at yde Handelskammerets Medlemmer fornøden Assistance ved Løsningen af de forskjellige Hverv.

- 5) Det af Børsforeningen valgte Handelskammer burde være den Institution, som Regeringen skulde benytte og henvende sig til i alle Spørgsmaal, der have Interesse for Handel, Industri og Skibsfart.

Det er i dette Forslag, vedrørende Handelsstandens Repræsentation, navnlig de Punkter, der kræve Regeringens Bistand og Billigelse, Udvalget, ifølge Planen for sit Arbejde, særlig maa henlede Opmærksomheden paa, men fremfor alt gjælder dette Ønsket om, at Regeringen forpligtes til at indhente Repræsentationens Betænkning i alle kommercielle Anliggender. Uden en saadan Forpligtelse for Regeringen vil enhver Reformering af det nuværende Grosserersocietet kun faa liden Betydning. Med en saadan Forpligtelse for Regeringen tør det antages, at Handelsstandens Repræsentation, under en tidsvarende Form, kraftig og levedygtig, paa en fyldestgørende Maade vil kunne løse sin omfattende Opgave.

Uden i Øjeblikket at gaa nøjere ind paa dette Handelskammerspørgsmaal, som Nationaløkonomisk Tidsskrift jo tidligere har behandlet udførligt, skal jeg med Hensyn til dets Historie og nuværende Stilling blot minde om følgende: I Nationaløkonomisk Forenings Møde

d. 27. Novbr. 1879 var det, at jeg fremdrog Spørgsmaalet og paaviste Nødvendigheden af, at Kjøbenhavn faar sit Handelskammer, samt Ønskeligheden af, at der ogsaa paa andre Steder i Landet oprettes Handelskamre*). I Tidsskriftets Januar-Februar-Hefte 1880 fremsatte Grosserer C. Hage derefter et Forslag til »Oprettelsen af et dansk Handelskammer»**). Samtidigt fik jeg Sagen sat under Debat i den kjøbenhavnske Dagspresse (Artikler i Nationaltidende Februar 1880). Paa Børsrådet den 23. Juni omtalte Etatsraad Tietgen i sit Foredrag Handelsstandens Repræsentation, og det af dette Møde fremgaaede Børsudvalg henvendte sig derefter til mig med Opfordring om at forelægge Udvalget dels en Fremstilling af Handelskammerforholdene i Udlandet dels et motiveret Forslag til Oprettelsen af Handelskamre i Danmark, — en Opfordring, som jeg efterkom i en udførlig, ikke trykt, Afhandling. Børsudvalget har nu fremsat det oven for meddelte Forslag. Men foruden dette og foruden Grosserer Hages ovennævnte samt mit Forslag, er at mærke, at Grosserer H. Fritsche under 28de Februar d. A. for Grosserer-Societetets Komité, af hvilken Grosserer F. er Medlem, har fremsat et Forslag til et Andragende til Indenrigsministeren om en Omdannelse og Udvidelse af Grosserer-Societetets Komité. Dette Forslag foreligger endnu ikke Offenheden, men Etatsraad Melchior,

*) Se: Referatet af Diskussionen om »Varetagelsen af de økonomiske, særlig de kommercielle Interesser», Nationaløkon. Tidsskr. XIV, 358 fg. — Og mine »otte smaa Noter til Forhandlingen om Grosserer-Societetets Komité og Handelskamre», XIV, 369 fg. — Fremdeles mine to Afhandlinger om »økonomiske Regeringsautoriteter», XV, 47 fg. og om de engelske, franske og tyske Handelskamre, XV, 133 fg.

***) Nationaløk. Tidsskr., XV, 65 fg.

Komiteens Formand, oplyste paa Grosserer-Societetets Generalforsamling d. 24. Marts, at Komiteen arbejder med fuld Kraft og at den havde nedsat et Udvalg paa fem Medlemmer til at behandle Sagen. Paa denne Generalforsamling indbragte endvidere d'Hrr.: C. A. Broberg, C. Hage, G. Halkjær, H. Helsted, Ph. W. Heyman, Jul. Holmblad, Harry Levin, J. H. Mannheimer, H. F. Mohr, O. B. Muus, Vilhelm Petersen, O. Prior, H. Puggaard, E. Stokkebye og Henry Tegner følgende Forslag: Grosserer-Societetet erklærer sig for Ønskeligheden af, at der oprettes et Handelskammer, bestaaende af et større Antal Medlemmer end hidtil Grosserer-Societetets Komité, saaledes at dets Forhandlinger af almen-vigtige Sager eventuelt blive offentlige, og at det ved Lov paalægges Regeringen at raadføre sig med det i Spørgsmaal, der vedrøre Handelens, Skibsfartens og den større Industris Interesser. Dette Forslag, som Gros. Hage motiverede paa Forslagsstillernes Vegne, vedtoges enstemmigt.

Der foreligger altsaa allerede flere Forslag angaaende Oprettelsen af et Handelskammer eller Handelskamre. Disse Forslag kunne afvige fra hverandre ikke blot med Hensyn til Handelskamrenes paatænkte Organisation og S sammensætning men ogsaa i andre Retninger. Herpaa skal jeg imidlertid ikke denne Gang gaa ind. Kun det Punkt, hvorefter Diskussionen navnlig har drejet sig, skal jeg nævne:

Medens det fra den ene Side gjøres gjældende, at Betingelsen for, at et Handelskammer kan faa en virkelig Betydning, er: at Regeringen ved Lov forpligtes til at indhente dets Betænkning i alle vigtigere kommercielle Sager, — paastaas der fra den anden Side, at en saadan Lovbestemmelse er «uigjennemførlig». Hertil er nu

at bemærke, at hvis Bestemmelsen er «uigjennemførlig», saa er den det, fordi de paagjældende Myndigheder ikke ville gennemføre den; at den uden Vanskelighed i og for sig godt kunde gennemføres, ville de, der nøjere kjende Handelskammervæsenet, vide. For kun at nævne to Exempler fra Udlandets Handelskammerlove, der indeholde udtrykkeligt Paabud om, at Handelskamret som Regel skal adspørges: I Bayerns Handelskammerlov af 30. Decbr. 1868 hedder det: Handelskamrene «skulle tjene de paagjældende Statsmyndigheder som «begutachtende», sagkyndige Organer i Spørgsmaal, der angaa Handel og Industri. I Reglen skulle de høres i ethvert vigtigt Anliggende af denne Art». Paa samme Maade hedder det i Sachsens Handelskammerlov af 23. Juni 1868: «Saavidt Forholdene blot nogenlunde tillade det, bør Kamrene høres i ethvert vigtigt Anliggende af denne Art». Den tyske Handelsdags Udvalg bemærker om dette Punkt: «Det springer i Øjnene, af hvilken overordenlig Betydning for Handelskamrets Stilling og Indflydelse Bestemmelsen om, at Regeringen som Regel skal raadspørge det, er. Og paa den anden Side er en saadan Bestemmelse i Grunden ligefrem en nødvendig Følge af den hele Institution; thi ere Handelskamrene virkelig Handelens og Industriens berettigede Repræsentation, saa kan det ikke bero paa Regeringens Forgødtbefindende, om den vil eller ikke vil raadspørge dem i Anliggender, der berøre disse Virksomheders Livsinteresser. Optagelsen i Loven af en saadan Bestemmelse, saa klart og bestemt formuleret som muligt, synes derfor meget ønskelig».

Flere Exempler kunde nævnes. Hos os vilde man i

og for sig godt kunne gjøre, hvad man i dette Forhold har gjort i andre Lande.

Et andet Spørgsmaal er det imidlertid om Gjennemførelsen af en Lovbestemmelse om Regeringens Forpligtelse til at raadspørge Handelskamret er — absolut nødvendig. — Ønskelig er den, — men det forekommer mig, at Børsudvalget gaar for vidt, naar det siger, at «uden en saadan Forpligtelse for Regeringen vil enhver Reformering af Grosserersocietetet kun faa liden Betydning». Maaske har Udvalget brugt et Udtryk, der er noget stærkere end dets Tanke. Faa vi et godt udstyret Handelskammer, vil det sikkert i Almindelighed blive benyttet af Regeringen, ogsaa uden nogen udtrykkelig Forpligtelse hertil. I flere af Udlændets Stater er Regeringen ikke forpligtet, — men den raadspørger ikke desto mindre Handelskammerne. Et Handelskammer som det i Köln eller det i Breslau — som jeg udførligere har omtalt i mine ovenciterede Afhandlinger — og flere andre preussiske Handelskamre staa — hvad enhver Sagkyndig vil indrømme — med Hensyn til Virksomhed etc. betydeligt over den kjøbenhavnske Komité, — og dog forpligter den preussiske Handelskammerlov ikke Regeringen. Kan den nævnte Fordring føres igjennem, vil det være en Vinding; kan den det ikke — fordi Lovgivningsmagten ikke vil det — bør man ikke derfor lade Sagen falde, men man vil have fuldgod Grund til at arbejde videre paa en Reform af vor Handelsstands Repræsentation og Organer.

Sine Forslag med Hensyn til de paa Skibsfarten hvilende Byrder indleder Udvalget med følgende Bemærkninger:

Da Skibsfarten er af saa overordentlig stor Betydning for vort Land og for Udviklingen af dets Hjælpemidler, kunde man ogsaa vente, at Staten i Erkjendelse heraf vilde stille sig særlig gunstig overfor denne og, saavidt muligt, lette den for alle Byrder. Dette har dog ikke været Tilfældet. Staten har tværtimod stillet Skibsfarten ugunstigere end andre Erhverv; thi Skibsfarten og den søfarende Befolkning maa ikke alene fuldt deltage i Udredelsen af de samme Skatter som hele den øvrige Del af Befolkningen, men ved Siden deraf er der endnu lagt særlige Afgifter paa Skibsfarten. I Stedet for, at man burde fritage Skibsfarten for enhver Byrde, betragtes den snarere som et Middel til at skaffe Statskassen Indtægt.

Udvalget undersøger nu først Skibsafgiften, og motiverer sit Forslag til Staten om at ophæve Skibsafgiften og til Københavns Kommune og Havnebestyrelse om saa meget som muligt at reducere Havneafgifterne. Med Hensyn hertil kan forøvrigt henvises til Prof. Falbe Hansens Afhandling om Skibsafgifterne i nærværende Tidsskrift *).

Blandt andre Byrder, der tynde paa vor Skibsfart, uden at det kan ses, at denne faar noget tilstrækkeligt Vederlag herfor, frembæves Forpligtelsen til at betale Konsulatsafgifter i fremmede Havne. Et fast Vederlag fra Statens Side for den Tjeneste, Konsulerne yde Staten som saadan, og Gebyrer fra de enkelte Skibsførere for de Tjenester, disse modtage i hvert enkelt Tilfælde, er — udvikler Udvalget — en Reform, hvilken Billighed saavel som Hensigtsmæssighed synes at kræve med Hensyn til Konsulatsafgifterne.

Det er imidlertid ikke blot de fra tidligere Tid bestaaende Afgifter og Byrder, der hvile trykkende paa

*) Prof. Falbe Hansens Foredrag i Nationaløk. Forening om Skibsfarten og Skibsafgifterne, Nationaløk. Tidsskr., XIV, 221 fg. og 298 fg.

Skibsfarten, uden at man endnu har anset det for rettest at hæve dem, men man har endogsaa i den seneste Tid ved nye Foranstaltninger stillet den danske Skibsfart uheldigere end de udenlandske Skibe og derved endnu mere vanskeliggjort Konkurrencen med disse. Dette gjælder om de nye Bestemmelser, som ere blevne udstedte om Maalingen af danske Skibe. Efter en udførligere Udvikling af de herhenhørende Forhold tilraader Udvalget med Hensyn til Maaling af Dampskibe, særlig Skrueskibe, atter at forlade «Donau-Reglerne» og vende tilbage til de «engelske Regler», saaledes som de indtil 1ste Oktbr. 1878 have været anvendte her i Landet, og at blive staaende ved disse, indtil de maatte blive forandrede af den engelske Lovgivningsmagt.

Endelig anbefaler Udvalget i Skibsfartens Interesse at hæve Tolden paa Skibe og Skibsmaterialier.

Fra Omtalen af Skibsfarten vender Udvalget sig til Industrien. Det fremhæver Opsvinget i vor Industri, og Nødvendigheden af en Reform af den Del af vor Toldtarif, der tynger stærkest paa Industrien. Det hedder herom:

Ser man hen til, hvad Industriens vigtigste Raaprodukter have maattet erlægge til Staten i Aaret 1879 da viser det samlede Beløb heraf sig at udgjøre 1,826,000 Kr., idet Afgifterne for de enkelte Produkter udgjorde:

Toldtarifens Løbe-Nr.	127, Stenkul	668,682 Kr.
—	169, Stang- og Baandjern } . . .	162,427 —
	Staal i Stænger }	
—	170, Plader og Blik. raa	47,286 —
—	173, Ankere, Kjæder } . . .	134,984 —
	Grove støbte og smed. Varer }	
—	175, Zink, Yellowmetal & Bly	39,517 —
—	176, Messing og Kobber	24,183 —
—	246, Finske Trævarer }	
—	248, } Uforarbejdet Træ } . . .	749,156 —
—	249, }	
		1,826,235 Kr.

Om end dette Beløb ikke helt udredes af den egentlige Industri, er det dog sikkert Tilfældet med den langt overvejende Del, og da en Sondring imellem, hvad der indføres til industrielt Forbrug, og hvad der indføres til umiddelbart Forbrug ikke lader sig gennemføre, kræver Industriens Tarv med bydende Nødvendighed en Ophævelse af alle de nævnte Toldsatser.

Hermed er imidlertid Industriens naturlige Krav paa Frihed for at svare Afgift af Tilførslen af de uundværlige Raa- og Hjælpestoffer, som Landet ikke selv frembringer, ingenlunde udtømt. Foruden Salt, der i Aaret 1879 indbragte 369,420 Kr., kan nævnes følgende Gjenstande, hvis Frigjørelse for Told i alt Fald til Dels vilde være ønskelig fra et industrielt Synspunkt, og derhos saa meget lettere vilde kunne indrømmes, som det kun drejer sig om et for Statskassen lidet betydeligt Beløb:

Toldts Løbe-Nr.	3,	Apothekervarer	48,604 Kr.
—	9,	Brændte Ben	1,434 —
—	13,	Blank- og anden Lædersværte	8,676 —
—	20,	Bogtrykkersværte	4,603 —
—	50—53,	Farvestoffer	142,214 —
—	84,	Beg, Terpentin, Harpix etc. .	10,562 —
—	86,	Tjære	11,589 —
—	87,	Al anden Harpix og Gummi	12,851 —
—	105,	Jord og Ler, slemmet og farvet	206 —
—	204,	Salpeter	10,350 —
—	222—224,	Sten	6,336 —
—	237,	Talg	425 —
—	245,	Tran etc.	12,111 —
		Tilsammen . . .	269,961 Kr.
		Tillagt Tolden af Salt . . .	369,420 —
		Ialt . . .	639,381 Kr.

Dertil kommer, at Tolden paa Maskiner — hvis Fabrikation jo vil lattes meget ved Ophævelsen af Tolden paa de nævnte Raa- og Hjælpestoffer, — sikkert burde nedsættes til det Halve, hvad der ogsaa vilde være i høj Grad heldigt for Landbrugets Interesser. Dette vilde medføre en Indtægtsformindskelse af c. 2000 Kr. (fraregnet de Maskiner, der indgaa under Toldtarifens Løbe-Nr. 173). Føjer man endelig hertil Artikler som raa Is, Lim, Vox og Mineralier, af hvilke den samlede Toldindtægt (1879) er 11,000 Kr., og hvis fiskale Betydning saaledes ikke staar i nogetsomhelst Forhold til den Betydning, deres Frigjørelse vilde have for Industrien, bliver det sidst anførte Summatat forøget til 652,381 Kr.

At noget af den Byrde, der saaledes er lagt paa Industrien, er søgt erstattet den ved kompenserende Told-satser paa andre Punkter, miskjender Udvalget ikke, men en nøjagtig Udregning af, hvad der udkræves til en saadan Kompensation, er saa vanskelig, at man ingenlunde kan holde sig forvissat om, at Industrien derved er holdt skadesløs, og at man i ethvert Tilfælde maa ønske en Revision af Toldtarifen gennemført, hvorved de ovenfor nævnte Toldpositioner frigives. Det vil dog samtidig være nødvendigt at revidere de Positioner, som efter den bestaaende Toldlov virke kompenserende, men en saadan Revision udkræver en i det enkelte gaaende Undersøgelse af de Vilkaar, under hvilke hver enkelt Industriegren arbejder, og af den Betydning, den paagjældende Industriegren har for den Del af Befolkningen, som derigjennem har sit Erhverv. Man udsætter sig ellers for, at selve de Bestræbelser, der ville tilsigte en heldigere Stilling for den indenlandske Industri, skulle faa et modsat Udfald, og for, ved almindelige og ikke tilstrækkeligt individualiserede Bestemmelser, at skade dér, hvor man vilde gavne.

I nær Forbindelse med de Byrder, som Toldlovgivningen paalægger Industrien i forskjellige Retninger, staar den særlige Byrde, som ved enkelte Produktions-skatter er paalagt nogle Industriegrene derved, at man har valgt en Beskatningsform, der i høj Grad betager Produktionens Frihed, ved at foreskrive bestemte Produktionsmaader og underkaste selve Produktionen en Kontrol, der ikke kan andet end i høj Grad genere og tildels skade Fabrikanten, hvor megen Imødekommen der end, som det med Paaskjønnelse bør udtales, i Reglen er bleven vist fra Toldvæsenets Side. Baade Roesukkerindustrien og Gjør- og Spiritus-Fabrikationen lide i ikke ringe Grad under disse Ulemper. Udvalget maa derfor opstille som en bestemt Fordring overfor alle Produktions-skatter, baade de nu bestaaende og de, der fremtidig maatte blive indførte, at Beskatningen ordnes saaledes, at Afgiftens Opkrævning ikke paa nogen Maade træder hindrende i Vejen for nogen Industriegrens fulde og mest økonomiske Udvikling ved Indskrænkninger enten i Arbejdsmaadens Frihed, i de frie Valg af de billigste og mest formaalstjenlige Raa- og Hjælpestoffer, eller i den fyldigste Udnyttelse af mulige Biprodukter.

Der er for Udvalget ingen Tvivl om, at naar der

blev givet Industrien de Lettelser, som i det foregaaende ere omtalte, og naar man ligeledes lod Skibsfarten ubindret nyde godt af alle de gunstige Betingelser, vort Lands Beliggenhed frembyder for den, da vilde man herved opnaa, at saavel Produktion som Omsætning i Danmark fik et betydeligt Opsving.

Mere i forbigaaende henleder Udvalget Opmærksomheden paa Ønskeligheden af, at man hurtig og energisk vil skride til en ensartet og billig Tarif for samtlige Statsbaner, en Forholdsregel, som Retfærdighed og Hensigtsmæssighed i lige høj Grad udkræve.

En Udvidelse af Frilagersystemet (i Forbindelse med Oprettelsen af en Fridok) fremhæves som saa nødvendig for Handelens Opblomstren, at «uden en saadan ville alle Forsøgene paa at skaffe Danmark en fremragende Plads som Mellemandler staa Fare for helt at mislykkes».

Udvalget mener, «at man her i Landet hidtil vistnok noget har undervurderet Betydningen af Handelstraktater med fremmede Magter og de Fordele, der her igjennem vilde kunne erholdes for den danske Handel og Skibsfart». Det «opfordrer Regeringen til nøje at have sin Opmærksomhed henvendt paa dette Forhold»^{*)}.

Med Hensyn til Tolden paa Manufakturvarer foreslaar Udvalget dels enkelte Manufakturtooldsatsers Ophevelse (Sejldug, Tovværk til Skibsbrug, Pak- og Sække-lærred og Sække deraf) dels en Simplifikation af Tarifieringen. Heraf vil der, antager Udvalget, flyde en Nedgang i Toldindtægten af Manufakturvarer paa c. ½ Million Kr.

^{*)} Jfr. forsaavidt der særligt tænkes paa en Handelstraktat med Frankrig Prof. Falbe Hansens Afhandling «De franske Told- og Skibsafgifter i Henseende til deres Forhold til Danmarks Handel og Skibsfart paa Frankrig». Nationaløkonomisk Tidsskr. XVI, 305 fg.

Efter at Udvalget derpaa har vist, at Statskassens Status er saa god, at Statskassen meget vel maatte kunne finde sig i en Indtægtsnedgang paa et Par Millioner Kr., gaar det dog — navnlig i Betragtning af, «at man for Tiden paa flere Omraader retter store Krav til Statskassen» — over til at foreslaa Midler, ved hvilke den Indtægtsnedgang, der følger af Udvalgets Forslag, i alt Fald tildels maatte kunne dækkes.

Det foreslaar først som «et velegnet Middel til at skaffe Statskassen en betydelig Indtægtsforøgelse» en Skat paa Forbruget af bayersk Øl. En Skat paa bayersk Øl af omtrent 1 Øre pr. Halvflaske eller $3\frac{1}{2}$ Kr. pr. Td. antages, naar den kalkulerede Produktion med Fradrag af Exporten lægges til Grund, at ville indbringe Statskassen et Beløb af c. 1,200,000 Kr. aarlig. Som et andet Middel foreslaas en Forhøjelse af Brændevinsafgiften. Brændevinsafgiften er hos os altfor lav, og at den «er saa lav som den er, skyldes ikke Lovgivningsmagtens Overvejelse og Beslutning, men ydre, tilfældige Forhold. Ved Loven af 7de Februar 1851 (jfr. Lov af 5te Aug. 1864) var det forudsat, at Brændevinsafgiften, der opkræves med 1 Rd. pr. Td. Karrum, skulde udgjøre omtrent 6 Sk. pr. Pot Brændevin à 8°, men ved Forandringer i Brændingsmetoderne, ved Anvendelse af nye Arter af Raastoffer o. lign. er det lykkedes at forøge Udbyttet af 1 Td. Karrum i den Grad, at Afgiften nu i Almindelighed næppe udgjør 8 Øre pr. Pot Brændevin à 8°, og Afgiften er paa denne Maade, til Skade for Statskassen, trykket ned til at udgjøre $\frac{2}{3}$ af, hvad den var forudsat at skulle være. Selv om Afgiften kun forudsættes igjen sat op til den Størrelse, som Loven er gaaet ud fra, at den skulde have, nemlig 6 Sk. pr. Pot, en Foranstaltning, der burde fore-

tages i Forbindelse med en Overgang til Beskatningen af Udbyttet i Stedet for efter Karrummet, saa vilde allerede derved Statskassens aarlige Indtægt af Brændevinsafgiften blive omtrent $1\frac{2}{3}$ Mill. Kr. mere end nu».

Hvor ringe en Afgift selv 6 Sk. pr. Pot er i Forhold til de Skatter, der i Udlandet svares af Brændevinsproduktionen, vil ses af følgende Oversigt:

Der betales i Brændevinsafgift til Staten

	pr. Pt. à 8°
i de forenede Stater i Nordamerika	86,3 Øre,
- Storbritannien og Irland	165,6 —
- Frankrig er der lagt flere Afgifter paa Brændevinen, hvoraf alene den ene (droit de consommation) udgjør	54,4 —
- Belgien fra 3 Kr. 60 Øre til 5 Kr. 77 Øre pr. Hektoliter af Mæskekarrets Størrelse (jfr Danm. 2 Kr. pr. Td.)	
- i Holland	81,9 —
- Nordtyskland	11,3 —
- Rusland	77,8 —
- Finland	31,7 —
- Norge	65,2 —
- Sverig, foruden Tillægsafg. i visse Tilfælde, som Hovedregel	29 —

Flere af Udvalgets Medlemmer kunde ønske at sætte Afgiften til 30 Øre pr. Pot (som i Sverig), hvorved «Staten vilde erholde Indtægter, som vare aldeles overvældende»; men Udvalget i sin Helhed anbefaler at blive staaende ved den i Loven af 1851 forudsatte Afgift.

En Betænkelighed ved Brændevinsafgiftens Forhøjelse er det, at denne Skat overvejende hviler paa de ubemidlede Klasser. Som Modvægt mod det pekuniære Tab, der paaføres dem ved Brændevinsafgiftens Forhøjelse, foreslaar Udvalget at ophæve Tolden paa flere af deres vigtigste Forbrugsartikler, saasom (foruden Salt) Ost, Kaffe, Cikorie, tørret og saltet Fisk, Ris. Herved vil Statskassen, med Indførselsmængderne i 1879 som Grundlag, lide følgende Indtægtstab, nemlig for:

Toldtarifens Løbe-Nr.	186,	Ost	114,673 Kr.
—	113—14,	Kaffe	1,190,926 —
—	27,	Cikorie	128,554 —
—	42,	Tørret og saltet Fisk .	59,585 —
—	198—99,	Ris	340,329 —
Tilsammen . . .			1,834,067 Kr.

Til Gjengjæld anbefales «for at bidrage til en ligeligere Fordeling af Beskatningen» at forhøje Tolden paa Luxusartikler. Enkelte Artikler, der i en særlig Grad ere Luxusartikler (Silkevarer, Smykker, Nips etc.), kunne af rent praktiske Grunde næppe gjøres til Gjenstand for nogen betydelig Toldforhøjelse. Med Hensyn til dem nøjes Udvalget med at henstille til Toldvæsenets Sagkundskab, at de sættes saa højt i Told, som det af praktiske Grunde kan anses tilraadeligt. Derimod anbefaler Udvalgt betydelige Toldforhøjelser for Tobak, Vin, Frugter, Kakao, The etc. Derved vilde Statskassen vinde for

Toldtarifens Løbe-Nr.	240—42,	Tobak	660,000 Kr.
—	33—34,	Vin	270,000 —
—	66—74,	Frugter	250,000 —
—	25—26,	Kakao	30,000 —
—	219,	Spisevarer	30,000 —
—	239,	The	110,000 —
Tilsammen . . .			1,350,000 —

Udvalgets Forslag vil altsaa i finansiell Henseende faa følgende Resultat, naar man tager Aaret 1879 som Udgangspunkt:

Mindreindtægt.

Ophævelse af Skibsafgiften	800,000 Kr.
— - Tolden paa Skibe	26,629 —
— - — de Pag. 255 anførte Raastoffer	1,826,235 —
— - — — 256 — Raa- og Hjælpestoffer	652,381 —
Simplificering m. m. af Manufaktur-tolden	500,000 —
Ophævelse af Tolden paa de Pag. 261 anf. Forbrugsartikler	1,834,067 —
Mindreindtægt ialt, ialt . . .	5,639,312 Kr.

Merindtægt.

Paalæggelsen af Skat paa •Bayersk Øl•	1,200,000	Kr.
Opkrævning af Brændevinsafgiften med dens oprindelige Beløb, efter Udbytte	1,750,000	—
Forhøjelse af Tolden paa de ovenfor anførte Forbrugs- artikler	1,350,000	—
	<hr/>	
Merindtægt, ialt	4,300,000	Kr.

Den samlede Indtægtsformindskelse for Staten vil altsaa, ifølge de af Børsudvalget fremsatte Forslag, blive 1,339,312 Kr.

Udvalget fremhæver endelig, «at det ingenlunde kan anses for nødvendigt at give Ækvivalent for ethvert Indtægtstab, som Staten lider ved Nedsættelse i de Afgifter, der paa hvile Borgerne. Naar Landets finansielle Status og økonomiske Forhold ere saaledes, som det for Tiden er Tilfældet i Danmark, er der ingen Anledning til at følge et saadant Princip, saa meget mindre som en saa uvæsentlig Mindreindtægt af sig selv vil gjenvindes i forholdsvis meget kort Tid. Det bedste Bevis for, hvor ringe en Rolle det her nævnte Indtægtstab af 1,339,000 Kr. spiller, er, at alene et enkelt Finansaar nemlig 1879—80 viser en Fremgang i Toldintrader m. V. mod Finansaaret 1878—79 af 1,176,000 Kr., og, paa Grundlag af de Data, der foreligger for den forløbne Tid af indeværende Finansaar (1880—81), tør man endog paaregne en Indtægtsforøgelse i Tolden m. V. for dette Aar mod Indtægten i 1878—79 af c. 2,400,000 Kr., eller henved det dobbelte af den Indtægtsforringelse, som her er Tale om. Ganske vist kan man ikke opfatte en saadan Fremgang i Skatteindtægten som det ordinære og tør ikke vente, at den Aar om Aar vil gjentage sig. Naar man imidlertid ser hen til den stedse voxende Folkemængde og til den

Udvikling, i hvilken Landet befinder sig, kan man sikkert haabe, at Statsindtægterne ville vedblive at flyde rigeligt. Dertil kommer, at det er Udvalgets fuldeste Overbevisning, at Udviklingen yderligere vil vinde fremad ved Gjennemførelsen af de her foreslaaede Foranstaltninger, idet saavel Adgangen til Erhverv for de forskjellige Samfundsklasser vil lettes som i det Hele det materielle Velvære og dermed Forbruget tiltage, og Statens Finanser ville derved blive end mere betryggede.

Udvalget maa saaledes formene, at dens Forslag til Skattereformer ere i høj Grad maadeholdne, til Gavn ikke blot for de Interesser, der ere direkte repræsenterede i Udvalget, men for Samfundet i det Hele, og, set fra Statskassens Synspunkt, uden nogensomhelst Betænkelighed».
